

พระราชบัญญัติ

การรถไฟแห่งประเทศไทย (ฉบับที่ ๔)

พ.ศ. ๒๕๒๔

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๔

เป็นปีที่ ๓๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการรถไฟแห่งประเทศไทย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการรถไฟแห่งประเทศไทย (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๒๔”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัติ^๕นี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นหมวด ๒ ทวิ การเวนคืน
อสังหาริมทรัพย์เพื่อกิจการรถไฟ มาตรา ๓๗ ทวิ มาตรา ๓๗ ตริ มาตรา
๓๗ จัตวา มาตรา ๓๗ เบญจ มาตรา ๓๗ ฉ มาตรา ๓๗ สัตต มาตรา
๓๗ อัฐวิ มาตรา ๓๗ นว มาตรา ๓๗ ทศ และมาตรา ๓๗ เอกาทศ
แห่งพระราชบัญญัติการรถไฟแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๔๕๔

“หมวด ๒ ทวิ

การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์เพื่อกิจการรถไฟ

มาตรา ๓๗ ทวิ เมื่อการรถไฟแห่งประเทศไทยมีความจำเป็นจะต้อง
ได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์เพื่อใช้ในการสร้างทางรถไฟหรือเครื่องประกอบ
ทางรถไฟ ถ้ามิได้ตกลงในเรื่องการโอนกันไว้เป็นอย่างอื่น ให้ดำเนินการ
เวนคืนตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ เว้นแต่ที่บัญญัติ
ไว้โดยเฉพาะในหมวดนี้

ในการ^๕จะออกพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะ
เวนคืนไว้ก่อนก็ได้ และให้นำกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์
มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ทั้งนี้ต้องดำเนินการออกพระราชบัญญัติเวนคืน
อสังหาริมทรัพย์ภายในอายุของพระราชกฤษฎีกานั้น

มาตรา ๓๗ ตริ เมื่อได้มีพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๓๗ ทวิ
วรรคสองแล้ว ให้การรถไฟแห่งประเทศไทยดำเนินการสำรวจเพื่อทราบที่

ที่จะต้องจัดซื้อหรือเวนคืนที่แน่นอนโดยเร็ว และกำหนดราคาของอสังหาริมทรัพย์ที่จะเวนคืนไว้ตามความเป็นธรรม ที่เป็นอย่างอยู่ในวันใช้บังคับพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๓๑ ทวิ วรรคสอง ทั้งนี้ให้คำนึงถึงผลการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ซึ่งตราค่าเพื่อประโยชน์แก่การเสียดำเนินการของรัฐและราคาประเมินทุนทรัพย์ในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม ตลอดจนสภาพและที่ตั้งของอสังหาริมทรัพย์ ประกอบกับเหตุและวัตถุประสงค์ของการเวนคืนเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่สังคมและดำเนินการจัดซื้ออสังหาริมทรัพย์ดังกล่าวจากเจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายไม่เกินราคาซึ่งได้กำหนดไว้ในวันต่อไป

มาตรา ๓๑ จัตวา ในกรณีที่มีการตกลงซื้อขายอสังหาริมทรัพย์กันได้ตามมาตรา ๓๑ ตริ ให้การรถไฟแห่งประเทศไทยจ่ายเงินค่าทดแทนที่ดินดังกล่าวให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่มีการทำสัญญาซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ตามที่เป็นบัญญัติไว้ในวรรคสองหรือวรรคสี่แล้วแต่กรณี

ในการตกลงซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ตามวรรคหนึ่ง หากปรากฏว่าอสังหาริมทรัพย์ที่ซื้อขายมีหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน ให้การรถไฟแห่งประเทศไทยมีหนังสือแจ้งกรมที่ดินทราบ เพื่อให้กรมที่ดินดำเนินการแก้ไขหลักฐานทางทะเบียนในหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินทั้งฉบับที่กรมที่ดินเก็บรักษาไว้ และฉบับที่เจ้าของยึดถือไว้ ทั้งนี้ โดยไม่จำเป็นต้องทำการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามกฎหมาย และให้ถือว่าได้มีการโอนกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ในส่วนที่ได้มีการตกลงซื้อขายกันนั้นแล้ว นับแต่วันทำ

สัญญาซื้อขายโดยเจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายส่งมอบ หรือแสดงหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินต่อการรถไฟแห่งประเทศไทย

เพื่อประโยชน์แก่การทำทะเบียนให้ถูกต้อง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ตามมาตรา ๓๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินมีอำนาจเรียกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินฉบับที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย ยึดถือไว้ไปทำการแก้ไขหลักฐานทางทะเบียนให้ถูกต้อง โดยเจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งอสังหาริมทรัพย์นั้นจะนำไปมอบต่อ พนักงานจัดทำด้วยตนเอง หรือจะส่งไปโดยทางไปรษณีย์ตอบรับก็ได้

ในการตกลงซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ตามวรรคหนึ่ง หากปรากฏว่า อสังหาริมทรัพย์ที่ซื้อขายไม่มีหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน ให้การรถไฟ แห่งประเทศไทยตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง ประกอบด้วยนายอำเภอ แห่งท้องที่ที่อสังหาริมทรัพย์ตั้งอยู่หรือผู้แทน พนักงานที่ดินอำเภอหรือผู้แทนและเจ้าพนักงานการรถไฟแห่งประเทศไทย ร่วมกันดำเนินการ สอบสวนเพื่อทราบถึงผู้มสิทธิในอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าว เมื่อทราบถึงผู้มสิทธิในอสังหาริมทรัพย์แล้ว จึงให้ดำเนินการทำสัญญาซื้อขายได้

ในการสอบสวนเพื่อทราบถึงผู้มสิทธิในอสังหาริมทรัพย์ตามวรรคนี้ ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการรังวัดตามประมวลกฎหมายที่ดินมาใช้บังคับ โดยอนุโลม

มาตรา ๓๑ เบญจ พระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ให้ระบุ ส่วนกว้างของแนวเขตที่จะเวนคืน และรายละเอียดอย่างอื่นที่จำเป็นเพื่อ

ให้ทราบถึงอสังหาริมทรัพย์ที่จะเวนคืนได้แน่นอนเท่าที่จะกระทำได้โดย
ไม่จำเป็นต้องมีแผนที่ไว้ท้ายพระราชบัญญัติ

เมื่อมีพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์แล้วให้การรถไฟแห่ง
ประเทศไทยจัดทำแผนผังที่ดินที่จะเวนคืนรวมทั้งระบุเจ้าของหรือผู้
ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายของอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืน และปิด
ประกาศไว้เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียตรวจดู แล้วรังวัดที่ดินและทำเครื่องหมาย
แสดงเขตที่ดินที่จะเวนคืนไว้ด้วย ประกาศแผนผังที่ดินดังกล่าวให้ปิดไว้
โดยเปิดเผย ณ ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการกำนัน และที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน
และในบริเวณแนวเขตที่ดินที่จะเวนคืนเป็นระยะ ๆ ตามควรแก่กรณี ก่อน
วันที่จะเข้าครอบครองและใช้อสังหาริมทรัพย์ที่เวนคืนนั้นไม่น้อยกว่า
สามสัปดาห์

มาตรา ๓๗ ฉ เมื่อมีพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์แล้ว
ให้การรถไฟแห่งประเทศไทยแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบ
ด้วยกฎหมายของอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืนมารับเงินค่าทดแทนตาม
จำนวนที่กำหนดตามมาตรา ๓๗ ตร ภายในระยะเวลาที่กำหนด

สำหรับจำนวนเงินค่าทดแทนในกรณีที่ไม่มีกรตราพระราชกฤษฎีกา
กำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืนให้การรถไฟแห่งประเทศไทย
กำหนดโดยคำนึงถึงหลักเกณฑ์ตามมาตรา ๓๗ ตร

ในกรณีที่ผู้มสิทธิได้รับค่าทดแทนผู้ใดไม่ยอมมารับเงินค่าทดแทน
ภายในระยะเวลาที่กำหนดหรือในกรณีที่ไม่มีอายุจ่ายเงินค่าทดแทนให้ผู้มี
สิทธิได้รับค่าทดแทนรายใดได้ทันที เนื่องจากมีปัญหาเกี่ยวกับสิทธิระหว่าง

ผู้มีสิทธิได้รับค่าทดแทนในอสังหาริมทรัพย์นั้น ให้การรถไฟแห่งประเทศไทยวางเงินค่าทดแทนนั้นตามมาตรา ๓๑ สัตต โดยพลัน

เมื่อได้จ่ายหรือวางเงินค่าทดแทนเพื่ออสังหาริมทรัพย์ที่เวนคืนรายใดแล้ว ให้การรถไฟแห่งประเทศไทยมีอำนาจเข้าครอบครองและใช้อสังหาริมทรัพย์นั้นได้

ในการจะจ่ายหรือวางเงินค่าทดแทนนี้ ถ้าเป็นกรณีการใช้เงินค่าทดแทนสำหรับอสังหาริมทรัพย์ที่อาจรื้อถอนออกไปได้ ให้การรถไฟแห่งประเทศไทยแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งอสังหาริมทรัพย์นั้น รื้อถอนอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าวออกไปภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ถ้าเจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งอสังหาริมทรัพย์ไม่รื้อถอนออกไปภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้การรถไฟแห่งประเทศไทยมีอำนาจเข้ารื้อถอนได้ โดยเจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายดังกล่าวต้องเป็นผู้ชำระค่าใช้จ่าย ถ้าไม่มีการชำระ ให้หักค่าใช้จ่ายเพื่อการนอกจากเงินทดแทนที่จะได้รับแล้ว จึงจ่ายหรือวางเงินค่าทดแทนส่วนที่เหลือให้

การที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์ฟ้องคดียังศาลเพื่อเรียกเงินในส่วนที่ตนเห็นว่าควรจะได้รับ ไม่เป็นเหตุให้การครอบครองอสังหาริมทรัพย์ การรื้อถอนอสังหาริมทรัพย์ หรือการขนย้ายทรัพย์สิน สิ้นสุดหยุดลง

มาตรา ๓๑ สัตต ในการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ ถ้าจะต้องมีการวางเงินค่าทดแทนไม่ว่าเนื่องในกรณีใด ๆ การวางเงินค่าทดแทนให้

กระทำโดยการนำเงินไปวางต่อศาล หรือฝากไว้กับธนาคารออมสินในชื่อของผู้สิทธิได้รับโดยแยกฝากเป็นบัญชีเฉพาะราย ในการนํ้ามตอกเบยหรือค้ำทดแทนใดๆ เกิดขึ้นเนื่องจากการฝากเงินนั้น ให้ตกเป็นสิทธิแก่ผู้นั้นด้วย ผู้สิทธิได้รับเงินค้ำทดแทนจะขอรับเงินจากศาลเมื่อใดก็ได้ แต่การไปรับเงินฝากจากธนาคารออมสิน ให้ผู้ประสงค์ขอรับเงินแจ้งให้การรถไฟแห่งประเทศไทยทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน เพื่อการรถไฟแห่งประเทศไทยจะได้ดำเนินการเบิกจ่ายให้

การนำเงินค้ำทดแทนไปวางต่อศาลหรือฝากไว้กับธนาคารออมสินให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๓๑ อัญญู ในการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ตามมาตรา ๓๑ เบญจ ให้การรถไฟแห่งประเทศไทยแจ้งการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ที่ตกมาเป็นของการรถไฟแห่งประเทศไทย ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มหน้าที่จะทะเบียนสิทธิและนิติกรรมทราบเพอบันทึกหลักฐานทางทะเบียน

เพื่อประโยชน์ในการบันทึกหลักฐานตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดังกล่าวมีอำนาจตามบทบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายที่ดินด้วย

มาตรา ๓๑ นว เมื่อมีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนแล้ว ถ้ารัฐมนตรีเห็นว่า การเวนคืนเพอกิจการดังกล่าว หากเน้นเข้าไปจะเป็นอุปสรรคอย่างมากแก่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมหรือประโยชน์ของรัฐอันสำคัญอย่างอื่น ให้คณะรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดให้การเวนคืนนั้นเป็นกรณีที่มีความจำเป็นโดยเร่งด่วนได้ ในการนี้ให้การรถไฟแห่งประเทศไทยมีอำนาจเข้าครอบครอง

และใช้ข้อสั่งห้ามทรัพย์สินอื่น ๆ ได้ก่อนที่จะมีการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ แต่ต้องมีหนังสือแจ้งให้เจ้าของและผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งอสังหาริมทรัพย์นั้นทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าหกสิบวัน และการรถไฟแห่งประเทศไทยต้องจัดให้มีการจ่ายหรือวางเงินค่าทดแทนให้เสร็จสิ้นภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้เข้าครอบครองหรือใช้ข้อสั่งห้ามทรัพย์สินนั้น

ในกรณีที่ไม่สามารถส่งหนังสือแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งอสังหาริมทรัพย์ตามวรรคหนึ่งได้ ให้แจ้งโดยวิธีปิดประกาศแจ้งความไว้ ณ ที่ซึ่งอสังหาริมทรัพย์นั้นตั้งอยู่ และเมื่อครบกำหนดสี่สิบห้าวันนับแต่วันปิดประกาศแจ้งความแล้ว การรถไฟแห่งประเทศไทยจึงจะมีอำนาจเข้าครอบครองและใช้ข้อสั่งห้ามทรัพย์สินอื่น ๆ ได้

มาตรา ๓๗ ทศ ในการเข้าครอบครองและใช้ข้อสั่งห้ามทรัพย์สินตามมาตรา ๓๖ นว วรรคหนึ่ง ให้การรถไฟแห่งประเทศไทยมีอำนาจรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง ขนย้ายทรัพย์สินและดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับการสร้างทางรถไฟหรือเครื่องประกอบทางรถไฟได้ และถ้ามีความเสียหายเกิดขึ้นเป็นพิเศษเนื่องจากการเข้าครอบครองและใช้ข้อสั่งห้ามทรัพย์สินโดยเร่งด่วนเช่นนั้น ให้การรถไฟแห่งประเทศไทยชดใช้ค่าทดแทนเพื่อความเป็นธรรมสำหรับส่วนนั้นด้วย

ให้นำมาตรา ๓๗ ฉ วรรคหนึ่งและวรรคสอง มาตรา ๓๗ สัตต และมาตรา ๓๗ เอกาทศ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๓๗ เอกาทศ ในกรณีที่ผู้มสิทธิได้รับค่าทดแทน รับชำระเงินค่าทดแทน แต่ยังไม่ยินยอมตกลงในจำนวนเงินค่าทดแทนที่การรถไฟ

แห่งประเทศไทยกำหนด หรือรับหรือไม่รับเงินค่าทดแทนการรถไฟแห่งประเทศไทยวางไว้ต่อศาล ไม่ตัดสิทธิผู้นั้นที่จะอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีเพื่อเรียกเงินส่วนที่ตนเห็นว่าควรจะได้รับภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ตนรับเงินค่าทดแทนจากการรถไฟแห่งประเทศไทย หรือวันที่การรถไฟแห่งประเทศไทยวางเงินค่าทดแทนต่อศาล หรือในกรณีที่มิได้รับเงินค่าทดแทนไปนับแต่วันที่ตนได้รับแจ้ง แล้วแต่กรณี

ในการพิจารณาอุทธรณ์จำนวนค่าทดแทนตามมาตรา ๓๗ ฉ ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการคณะหนึ่ง ประกอบด้วยบุคคลผู้ทรงคุณวุฒิทางกฎหมาย และผู้มีความรู้ความสามารถในการตราคำสั่งสำหรับทรัพย์มีจำนวนทั้งหมด ไม่น้อยกว่าห้าคนเป็นผู้พิจารณาเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรี

ในกรณีที่ผู้มีสิทธิได้รับค่าทดแทนยังไม่พอใจคำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้ฟ้องต่อศาลภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของรัฐมนตรี

ในกรณีที่รัฐมนตรีหรือศาลวินิจฉัยให้ชำระเงินค่าทดแทนเพิ่มขึ้น ให้ผู้มีสิทธิได้รับค่าทดแทนได้รับดอกเบี้ยในอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประเภทฝากประจำของธนาคารในจำนวนเงินที่เพิ่มขึ้น ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ได้มีการจ่ายหรือวางเงินค่าทดแทนนั้น ”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอก ป. ศิริสุลลานนท์

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากกฎหมายว่าด้วยการรถไฟแห่งประเทศไทย ยังไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการได้มา และการเข้าครอบครองของสงฆ์หรือวัดเพื่อประโยชน์แก่การสร้างทางรถไฟโดยเฉพาะ ในการเห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการรถไฟแห่งประเทศไทย เพื่อกำหนดเกี่ยวกับการเวนคืนของสงฆ์หรือวัดเพื่อการรถไฟชน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้